

Załącznik
do uchwały nr XXX/329/2014
Rady Powiatu Chojnickiego
z dnia 20 marca 2014 r.

**STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU CHOJNICKIEGO
DO ROKU 2025**

CHOJNICE, marzec 2014 r.

Skład Zespołu ds. opracowania „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025”

1. Stanisław Skaja – Starosta Chojnicki – Przewodniczący Zespołu
2. Przemysław Biesek - Talewski – Wicestarosta
3. Marek Szczepański – Członek Zarządu – Zastępca Przewodniczącego Zespołu
4. Marek Buza – Sekretarz Powiatu
5. Elżbieta Smaglinśka – Skarbnik Powiatu
6. Arseniusz Finster – Burmistrz Miasta Chojnice
7. Marek Jankowski – Burmistrz Czerska
8. Jacek Warsiński – Wójt Gminy Konarzyny
9. Krzysztof Gierszewski – Zastępca Burmistrza Brus
10. Jan Gliszczyński – Zastępca Burmistrza Czerska
11. Barbara Rydygier – Zastępca Wójta Gminy Konarzyny
12. Piotr Stanke – Zastępca Wójta Gminy Chojnice
13. Robert Skórczewski – Przewodniczący Rady Powiatu Chojnickiego
14. Katarzyna Karpus – Radna Powiatu Chojnickiego
15. Bożena Stępień – Radna Powiatu Chojnickiego
16. Aleksandra Stasińska – Radna Powiatu Chojnickiego
17. Aleksander Mrówczyński – Radny Powiatu Chojnickiego
18. Mariusz Paluch – Prezes Zarządu Centrum Park Chojnice
19. Mieczysław Pruski – Sekretarz Gminy Konarzyny
20. Wojciech Rolbiecki – Członek LKS Charzykowy
21. Bogumiła Ropińska – Dyrektor Wydziału Funduszy i Rozwoju oraz Turystyki Starostwa Powiatowego
22. Magdalena Piechowska – Inspektor w Wydziale Funduszy i Rozwoju oraz Turystyki Starostwa Powiatowego – Sekretarz Zespołu
23. Janusz Kochanowski – Dyrektor Parku Narodowego „Bory Tucholskie”
24. Magdalena Kochanowska – Główny specjalista w Parku Narodowym „Bory Tucholskie”
25. Stanisław Piesik – Naczelnik Wydziału Działań Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
26. Grażyna Wera - Malatyńska – Prezes Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy
27. Patryk Zygmunt – Członek Stowarzyszenia „Młodzi Demokraci”
28. Mateusz Nowak - Członek Stowarzyszenia „Młodzi Demokraci”
29. Aleksander Libera – Przewodniczący koła lokalnego Stowarzyszenia „Młodzi Demokraci”
30. Sławomir Łoniewski – Członek Zarządu powiatowego PSL
31. Tomasz Szlachetka – Prezes Stowarzyszenia KoLiber
32. Adam Rogala – Członek Stowarzyszenia Wdzydzko-Charzykowska Lokalna Grupa Rybacka „Morenka”
33. Dr Czesław Wodzikowski – Nauczyciel akademicki Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy Instytut Nauk Politycznych Zakład Polityki Zrównoważonego Rozwoju, Mieszkaniec powiatu chojnickiego
34. Lucyna Nyks – Kierownik Oddziału Higieny Pracy w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej
35. Błażej Chamier Ciemiński – Zastępca Dowódcy Zmiany w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej
36. Roman Mamczarek – Doradca podatkowy w kancelarii doradztwa podatkowego

- 37. Paweł Garbacki – Asystent Projektanta Branży Sanitarnej
- 38. Grzegorz Wardacki – Współwłaściciel Przedszkola Niepublicznego
- 39. Jadwiga Zagozda – Wydawca i redaktor naczelny kwartalnika regionalnego
- 40. Piotr Paliszewski – Mieszkaniec powiatu chojnickiego

Spis treści

Spis treści	3
WPROWADZENIE	4
1 GŁÓWNE PROBLEMY POWIATU I ANALIZA SWOT	7
1.1 GŁÓWNE OBSZARY I PROBLEMY ROZWOJOWE POWIATU	7
1.2 SYNTEZA WYNIKÓW ANALIZY SWOT	8
2 UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU	11
2.1 CELE STRATEGII POWIATU DO 2025 ROKU	11
2.2 BADANIE ZGODNOŚCI CELÓW STRATEGICZNYCH POWIATU CHOJNICKIEGO ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO ORAZ RAPORTEM POLSKA 2030	13
3 MISJA POWIATU CHOJNICKIEGO	14
4 MIERNIKI, WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU POWIATU ..	15
5 LISTA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH	17
6 REKOMENDACJE DLA WOJEWÓDZTWA, GMIN I INSTYTUCJI FUNKCJONUJĄCYCH NA OBSZARZE POWIATU	23
7 GŁÓWNE SUGEROWANE OBSZARY AKTYWNOŚCI, ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ ROZWOJU	25

WPROWADZENIE

Cel opracowania

Celem niniejszego opracowania jest sformułowanie „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025”.

Strategia rozwoju powiatu to koncepcja systemowego działania, polegająca na: formułowaniu długookresowych celów rozwoju i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określaniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia powiatowi korzystnych warunków egzystencji i rozwoju.

Powiat chojnicki jest już dzisiaj jednym z wyróżniających się inicjatywą i osiągnięciami powiatów w województwie pomorskim.

W celu systematycznej poprawy warunków życia w powiecie chojnickim i sprostania wyzwaniom przyszłości, niezbędna jest kontynuacja szybkiego rozwoju powiatu. Dla sprostania tym wymogom i oczekiwaniom społeczności lokalnej niezbędnym stało się opracowanie nowej strategii rozwoju powiatu. Poprzednia strategia powiatu obejmująca lata 2002 – 2010 nie opisywała wszystkich obszarów (Ekorozwoju), a ponadto, w związku z akcesją do Unii Europejskiej, straciła swoją aktualność.

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju powiatu wymaga planowania strategicznego, które łączy problematykę społeczną, ekologiczną, gospodarczą i przestrzenną. Strategia rozwoju powinna być podstawowym dokumentem decyzyjnym, kierującym działalność organów samorządu terytorialnego w dłuższych okresach czasu.

Niniejsza strategia będzie podstawą aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowania programów operacyjnych, przedsięwzięć rozwojowych i planów inwestycyjnych, w tym corocznych budżetów powiatu.

Planowanie strategiczne należy rozumieć jako świadomy, systematyczny i ukierunkowany na przyszłość proces ciągłego przygotowania i podejmowania decyzji dotyczących przyszłego poziomu rozwoju danego obszaru oraz koordynację i integrację działań podejmowanych na rzecz realizacji uzgodnionych i przyjętych celów, zadań i strategii.

„Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025” jest dokumentem otwartym i powinna być uzupełniana o nowe treści, pomysły i sposoby rozwiązywania problemów. Uchwalenie jej nie zamyka prac, lecz otwiera kolejną fazę polegającą na wdrażaniu i aktualizacji programów operacyjnych oraz na weryfikacji i aktualizacji celów i priorytetów rozwoju.

Niniejsza strategia została opracowana w oparciu o zasady rozwoju zrównoważonego zawarte w podstawowych aktach prawnych Rzeczypospolitej Polskiej, w Konstytucji RP, a także m.in. w Ustawie z dnia 27 marca 2003 roku - o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jest to jeden z najbardziej istotnych aktów prawnych wykorzystujących pojęcie zrównoważonego rozwoju. Ustawa ta odnosi się nie tylko do kwestii związanych z ochroną środowiska i gospodarką przestrzenną, ale zawiera również zapisy odnoszące się do działalności gospodarczej i społecznej. Pojęcie zrównoważonego rozwoju występuje tu przede

wszystkim jako odniesienie do zakresu regulacji ustawowej i jako podstawa działań z zakresu planowania oraz zagospodarowania przestrzennego. Najistotniejszy jest zapis art. 47, w którym stwierdza się, iż koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju ma uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju, które mają być określone w oparciu o przyrodnicze, kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania. Takie określenie zrównoważonego rozwoju, w którym wskazane są jego części składowe (elementy przyrodnicze, kulturowe, społeczne i ekonomiczne), jest tożsame z koncepcją zrównoważonego rozwoju w prawie międzynarodowym.

Zakres opracowania

- a) wstęp;
- b) diagnoza istniejącego potencjału – analiza SWOT;
- c) cele strategiczne rozwoju powiatu;
- d) misja i wizja powiatu;
- e) propozycje przedsięwzięć dla realizacji celów strategicznych;
- f) badanie zgodności celów strategicznych powiatu ze strategiami rozwoju województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi;
- g) organizacja realizacji strategii.

Podstawa opracowania

Niniejsze opracowanie powstało na podstawie wyników prac seminarium diagnostyczno – projektowego pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025”, które odbyło się w dniu 9 października 2012 roku w Chojnicach, na podstawie informacji statystycznych GUS oraz uzyskanych w Starostwie Powiatowym.

Uczestnikami wspomnianego seminarium byli przedstawiciele Zarządu i Rady Powiatu Chojnickiego, przedstawiciele gmin, przedsiębiorstw, organizacji i instytucji oraz miejscowych środowisk gospodarczych, społecznych, kulturalnych i opiniotwórczych powiatu (zgrupowani w Zespole ds. opracowania „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025”).

W niniejszym dokumencie uwzględniono również wszystkie udostępnione wykonawcy, przez Zarząd Powiatu, opracowania analityczne, programowe, planistyczne, projektowe, sprawozdawcze i promocyjne dotyczące powiatu jako całości, poszczególnych gmin, a także szczegółowych obszarów funkcjonowania powiatu.

W opracowaniu korzystano również z dokumentów zewnętrznych, dotyczących województwa pomorskiego oraz całego kraju. Wśród nich należy wymienić następujące opracowania:

- Strategia Ekorozwoju Powiatu Chojnickiego zgodnie z założeniami Agendy 21 – 2002.
- Strategia Rozwoju Miasta Chojnice na lata 2012 – 2020.
- Strategia Rozwoju Gminy Czersk do roku 2010.
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Brusy do roku 2020.
- Strategia Ekorozwoju Gminy Konarzyny.
- Strategia Ekorozwoju Gminy Chojnice.
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego – 2020.
- Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2011.
- Rocznik Statystyczny Województw 2011.

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.
- Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego.
- Strategia rozwoju turystyki w województwie pomorskim 2004 – 2013.
- Program ochrony środowiska województwa pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 – 2014.
- Strategia rozwoju turystyki województwa pomorskiego na lata 2004 – 2013.
- Plan gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2010.
- Program rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa województwa pomorskiego na lata 2005 – 2013.
- Program małej retencji województwa pomorskiego do roku 2025.
- Program Zdrowie dla Pomorza 2005 – 2013 – Wieloletni Program Rozwoju Systemu Zdrowia Województwa Pomorskiego.
- Strategia polityki społecznej województwa pomorskiego do roku 2013.
- Regionalna strategia rozwoju transportu w województwie pomorskim na lata 2007 – 2020.
- Studium strategicznego rozwoju lotnisk na terenie województwa pomorskiego do roku 2025.
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa pomorskiego.
- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
- Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego – Polska 2000 – 2010.
- Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju 2030.
- Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2010 – 2020.
- Krajowa strategia zatrudnienia w Polsce na lata 2007 – 2013.
- Narodowa strategia wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich 2011.
- Narodowa Strategia Spójności 2007 – 2013.
- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013.
- Strategia rozwoju turystyki w Polsce na lata 2008 – 2014.
- Marketingowa strategia Polski 2012 – 2020.
- Strategia rozwoju transportu do 2020 r.
- Wyprzedzić zmianę – partnerstwo lokalne dla rozwoju gospodarczego powiatu chojnickiego. Maciej Dzierżanowski.
- Strategia Rozwoju Miasta Chojnice 2002 – 2014.

Zakres opracowania i metodologia wykonania

Niniejszą strategię opracowano na podstawie informacji zawartych w analitycznym zestawieniu charakterystyki powiatu chojnickiego (podstawowe informacje o powiecie) oraz wyników prac zespołów roboczych na seminarium diagnostycznym – projektowym.

W ramach seminarium zrealizowano pełną technologię planowania strategicznego z wykorzystaniem analizy SWOT. Najpierw określono główne problemy/wyzwania stojące przed powiatem do 2025 roku, następnie przeprowadzono analizę SWOT i na bazie wyników tej analizy sformułowano cele strategiczne, cele średniookresowe oraz programy operacyjne dla poszczególnych celów.

Strategię sformułowano przy zastosowaniu podejścia **ekspercko – partycypacyjnego**, zalecanego przez środowiska naukowe. Projekt dokumentu

końcowego poddany został szczegółowej weryfikacji przez władze powiatu, a następnie przedstawiony Zespołowi ds. opracowania „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025” oraz Radzie Powiatu do zatwierdzenia.

Budowanie strategii to proces, w którym uczestniczą zarówno przedstawiciele samorządu jak i mieszkańcy, zainteresowani rozwojem swojego powiatu. Strategia jest budowana wspólnie poczynając od nakreślenia wizji rozwoju, poprzez ocenę stanu wyjściowego, wybór celów i sposobów ich realizacji, aż po wdrażanie przyjętych koncepcji. Zapisanie tego procesu w postaci dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich jego uczestników.

Proces budowania i wdrażania strategii nie ma charakteru liniowego. Jest to cykl zamknięty, w którym nakreślone cele realizują się poprzez działania, a po upływie lat dojście do stanu docelowego umożliwia rozpoczęcie kolejnego cyklu planowania.

1 GŁÓWNE PROBLEMY POWIATU I ANALIZA SWOT

1.1 GŁÓWNE OBSZARY I PROBLEMY ROZWOJOWE POWIATU

Najważniejszym **atutem** powiatu chojnickiego są znaczne obszary przyrodnicze chronione prawem, charakteryzujące się wysoką jakością środowiska przyrodniczego (park narodowy, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, parki krajobrazowe itp.), położenie w kompleksie Borów Tucholskich. Przekaz ten wzmocniony jest przez usytuowanie na obszarze powiatu Światowego Rezerwatu Biosfery. Dodatkowo powiat posiada znaczące i wybitne walory turystyczne związane z licznie występującymi jeziorami i rzekami. Mocną stroną powiatu jest wysoka aktywność mieszkańców, ich lokalny patriotyzm oraz jakość działania władz samorządowych, wsparta dobrze rozwiniętym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw. Powiat chojnicki charakteryzuje się bogatym dziedzictwem kulturowym i licznymi zabytkami. Ważnym atutem powiatu jest przynależność powiatu do regionu kulturowego Kaszub. Promocja powiatu dokonuje się przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego. Powiat posiada dodatni przyrost naturalny, a także dodatnie i wzrastające saldo migracji.

Główną **słabością** powiatu chojnickiego, najczęściej wymienianą, są problemy komunikacji wewnątrzpowiatowej (zła organizacja) jak i do Trójmiasta oraz brak obwodnic miejscowości leżących przy drodze krajowej nr 22 (oprócz obwodnicy Chojnic), a także niezadowalający stan dróg wojewódzkich. Obserwuje się zbyt niskie wykorzystanie potencjału turystycznego powiatu, szczególnie poprzez niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę turystyczną, braki w promocji i sprzedaży pakietów turystycznych. Widoczna jest ograniczona oferta jednostek kultury. Zaniedbania w sferze społecznej obserwuje się w działaniach wobec osób wykluczonych i niepełnosprawnych, niewystarczającej profilaktyce zdrowotnej oraz rosnącym bezrobociu. Powiat charakteryzuje się słabym, rozdrobnionym rolnictwem w części północnej oraz znaczną różnorodnością kulturową mieszkańców. Wiele do życzenia pozostawia stan infrastruktury technicznej, a w szczególności gospodarka ściekowa i odpadów stałych, gazyfikacja powiatu i ograniczony dostęp do usług teleinformatycznych.

Najistotniejszą **szansą rozwojową powiatu chojnickiego** jest położenie wzdłuż korytarza transportowego wschód – zachód oraz wybitne walory geograficzne

obszaru Borów Tucholskich. Do pozytywnych elementów zaliczyć należy bliskość granicy morskiej państwa i absorpcję środków UE. Dla mieszkańców powiatu znaczną szansą jest wykorzystanie trendu rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych mieszkańców województwa pomorskiego. Występują korzystne, dodatnie dla powiatu, trendy migracyjne. Swoją szansę powiat znajduje także w procesie stawania się Chojnic regionalnym centrum gospodarczym subregionu. Cały region charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością przyrodniczą, osadniczą, uzdrowską i rekreacyjną.

Głównym zewnętrznym **zagrożeniem** dla społeczności **powiatu chojnickiego** wydaje się być brak długofalowej strategii związanej z rozwojem sieci kolejowej i drogowej, łączącej powiat z sąsiednimi ośrodkami miejskimi. Z terenu powiatu emigrują wykształceni, młodzi mieszkańcy, natomiast niebezpiecznie wzrasta poziom bezrobocia w regionie. Zewnętrznym zagrożeniem jest także niskie poczucie bezpieczeństwa ludzi i mienia. Mieszkańcy powiatu obawiają się zahamowania wzrostu gospodarczego w Polsce i regionie, związanego także z ograniczeniami inwestycyjnymi związanymi z obszarami chronionej przyrody.

1.2 SYNTEZA WYNIKÓW ANALIZY SWOT

Tabela 1. Synteza wyników analizy SWOT

WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU	
ATUTY POWIATU	SŁABOŚCI POWIATU
1. Obficie występujące obszary chronione i wysoka jakość środowiska przyrodniczego. 2. Aktywne społeczeństwo. 3. Aktywne samorządy terytorialne. 4. Wysoki potencjał turystyczny. 5. Obecność atrakcyjnej infrastruktury turystycznej. 6. Położenie powiatu w korytarzu transportowym. 7. Obecność dobrze wyposażonego szpitala powiatowego. 8. Zadowalający poziom edukacji. 9. Obecność wielu zabytków. 10. Rozwijająca się przedsiębiorczość na terenie powiatu. 11. Intensywny rozwój funkcji żeglarskich. 12. Widoczna promocja powiatu. 13. Rozwinięta infrastruktura techniczna w obszarze sieci drogowej, wodociągowej i kolejowej. 14. Obecność ogólnodostępnej infrastruktury sportowej. 15. Dobrze działający nadzór budowlany. 16. Istnienie aktualnych planów	1. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna (słaba baza noclegowa, brak bazy hotelowej przyjmującej duże grupy konferencyjne, niedostatki infrastruktury na rzekach, zbyt mało ścieżek rowerowych, konnych i innych, brak systemu porządkowania szlaków turystycznych, ograniczona oferta jednostek kultury). 2. Brak instrumentów wydłużających krótki sezon turystyczny. 3. Niewystarczająca promocja powiatu. 4. Brak spójnej polityki wsparcia dla branży turystycznej (wysokie podatki – np. podatek od nieruchomości, brak skondensowanej bazy obiektów turystycznych, brak systemu sprzedaży usług, nie istnieje wykreowany powiatowy produkt turystyczny). 5. Niewystarczające dochody powiatu. 6. Niedostatecznie sprawnie działający e-urząd. 7. Niezadowalająca polityka samorządowa wobec: osób niepełnosprawnych, osób ubogich - MOPS/GOPS, rodzin

zagospodarowania przestrzennego na obszarach miast. 17. Znaczna intensywność patriotyzmu lokalnego. 18. Dobrze rozwinięte rolnictwo. 19. Wysoki potencjał powiatu dla rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE).	wielodziennych i niepełnych. 8. Brak pełnej oferty szpitala powiatowego w obszarze usług kardiologicznych. 9. Niewystarczająca profilaktyka zdrowotna. 10. Wysoki poziom i rosnące bezrobocie. 11. Niezadowalająco rozwinięta infrastruktura komunikacyjna (niedostateczny stan dróg powiatowych, utrudniony dostęp do autostrad i dróg kluczowych, zły stan techniczny torowisk kolejowych, niski poziom rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE)). 12. Niewłaściwie zorganizowany transport publiczny - brak komunikacji publicznej popołudniami, zbyt długi czas dojazdu do Chojnic i do Trójmiasta. 13. Niski poziom bezpieczeństwa na drogach. 14. Niezadowalający poziom edukacji ponadgimnazjalnej. 15. Niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy. 16. Braki w wyposażeniu i bazie edukacyjnej. 17. Zbyt niska jakość kształcenia na uczelni wyższej w Chojnicach. 18. Ucieczka ludzi młodych z powiatu. 19. Bariery inwestycyjne wynikające z ochrony przyrody. 20. Nieposzerzanie terenów objętych ochroną. 21. Brak badań nad rozwojem gospodarki wodnej, zarybieniem, oddziaływaniem gatunków chronionych na środowisko. 22. Luki w systemie gospodarowania odpadami, w tym niebezpiecznymi. 23. Niedostatecznie rozwinięta sieć gazowa, kanalizacyjna, ograniczony dostęp do usług teleinformatycznych, np. Internet szerokopasmowy, ograniczony zasięg telefonii. 24. Niedostatki w obszarze edukacji społeczeństwa w zakresie zarządzania kryzysowego. 25. Niedostatek we współpracy pomiędzy jednostkami terytorialnymi. 26. Brak przejrzystości w polityce gospodarowania nieruchomościami. 27. Niedostatek prewencji i wsparcia obywatela – słaba komunikacja z policją, niski poziom bezpieczeństwa obywateli i ochrony mienia. 28. Niedostatek bazy dla spędzania wolnego czasu i uprawiania sportu przez młodzież
--	--

	i dorosłych, a w tym niedostatek rozwijania umiejętności i zainteresowań związanych z kulturą i sportem. 29. Niska dbałość o zabytki, dziedzictwo kulturowe. 30. Występuje trudność w scalaniu różnorodności kulturowej społeczeństwa. 31. Niedostatek współpracy między powiatami. 32. Brak współpracy przedsiębiorców danych branż, np. klastyry. 33. Brak wysoko wykwalifikowanej kadry dla środowiska gospodarczego powiatu.
ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU	
SZANSE ROZWOJU POWIATU	ZAGROŻENIA ROZWOJU POWIATU
1. Utrzymywanie się wsparcia finansowego Unii Europejskiej. 2. Wysoki trend zainteresowania turystyką. 3. Wysokie walory przyrodnicze całego regionu. 4. Korzystne położenie geograficzne regionu. 5. Wysoki trend rozwoju przedsiębiorczości w województwie. 6. Wzrost zainteresowania kulturą. 7. Rozwijająca się współpraca z innymi powiatami. 8. Edukacja. 9. Istniejące, rozwinięte sieci handlowe. 10. Bogate zasoby naturalne. 11. Wzrastający poziom promocji regionu. 12. Planowane szybkie połączenia drogowe i kolejowe z Trójmiastem. 13. Rozwój kontaktów międzynarodowych.	1. Brak nowoczesnych form promocji (niedostatecznie w stosunku do powiatów ościennych). 2. Niekorzystne procesy demograficzne (migracja ludzi młodych). 3. Osłabienie koniunktury gospodarczej w Polsce i UE (kryzys). 4. Nadmierne oddalenie od dużych ośrodków miejskich. 5. Brak realnej perspektywy wybudowania obwodnic miast powiatu. 6. Przewidywane zmiany prawne niekorzystne dla samorządów terytorialnych. 7. Wyższy poziom oświaty w sąsiednich powiatach. 8. Bariery inwestycyjne wynikające z przepisów ochrony środowiska. 9. Zła infrastruktura drogowa na styku z innymi powiatami. 10. Wysokie bezrobocie w całym subregionie. 11. Zbyt niskie wykorzystanie środków unijnych. 12. Niedostateczna współpraca międzypowiatowa. 13. Brak ośrodka dziennego szkolnictwa wyższego. 14. Niskie dochody samorządów terytorialnych (wysokie zadłużenie). 15. Ograniczony dostęp do usług wielkomiejskich, np. w obszarze kultury. 16. Mała liczba instytucji okołobiznesowych. 17. Pogarszająca się dostępność transportowa (kolejowa) powiatu.

2 UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU

2.1 CELE STRATEGII POWIATU DO 2025 ROKU

W oparciu o wnioski wypracowane na seminarium diagnostyczno - projektowym oraz w oparciu o dane statystyczne i zestawy informacji udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Chojnicach, można sformułować obecne i przyszłościowe uwarunkowania rozwoju powiatu, które wymagają koncentracji działań rozwojowych w następujących obszarach:

I. Funkcja turystyczna

II. Centrum gospodarcze

III. Przestrzeń i środowisko przyrodnicze

IV. Społeczeństwo obywatelskie

V. Poziom życia mieszkańców

W ramach ww. obszarów określono następujące cele strategiczne, a w ich ramach cele szczegółowe do osiągnięcia w perspektywie 2025 r.:

I. Zwiększenie znaczenia funkcji turystycznej powiatu poprzez:

1. Intensyfikację celowej promocji powiatu z uwzględnieniem jego walorów przyrodniczych, ze stworzeniem lokalnej marki powiatu chojnickiego.
2. Rozwój systemów zarządzania turystyką i sprzedaży pakietów turystycznych.
3. Rozwój infrastruktury turystycznej, infrastruktury kultury i atrakcji na terenie powiatu.
4. Rozwój turystyki zdrowotnej (lecznictwo uzdrowiskowe i klimatyczne).
5. Likwidację przeszkód w rozwoju turystyki wodnej powiatu.
6. Stworzenie zaplecza noclegowego, przygotowanego na przyjmowanie grup kongresowych.
7. Promocję aktywnego spędzania czasu w powiązaniu z wodą.
8. Wspieranie agroturystyki na terenach wiejskich.
9. Dbłość o stan i promocję lokalnego dziedzictwa kulturowego.
10. Wydłużenie sezonu turystycznego poprzez stworzenie warunków i promowanie aktywnych form uprawiania turystyki (np. narciarstwo biegowe).
11. Wykorzystanie współpracy międzynarodowej dla wsparcia rozwoju turystyki i usług zdrowotnych.

II. Ukierunkowanie rozwoju powiatu jako ponadregionalnego centrum gospodarczego poprzez:

1. Wykorzystanie dogodnego położenia komunikacyjnego i geograficznego powiatu dla rozwoju gospodarczego.
2. Poprawę dostępności komunikacyjnej i infrastruktury transportowej w relacji z sąsiednimi powiatami, i Trójmiastem, i wykorzystanie istniejącej.
3. Promocję przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu i tworzenie lokalnie atrakcyjnych miejsc pracy.
4. Stworzenie dogodnych warunków dla inwestorów.
5. Wspomaganie procesów zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.
6. Aktywizację instytucji otoczenia biznesu oraz rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorcami.
7. Wspieranie procesu opracowania i aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego gmin powiatu.
8. Upowszechnienie wiedzy o znaczeniu procedur inwestycyjnych występujących na obszarach chronionych przyrodniczo.
9. Różnicowanie działalności na obszarach wiejskich.
10. Rozwój infrastruktury technicznej wsi.
11. Rozwój rolnictwa, w tym ekologicznego.

III. Ochrona środowiska przyrodniczego i przestrzennego powiatu poprzez:

1. Ochronę wysokich walorów przyrodniczych powiatu poprzez realizację zintegrowanych programów ochrony walorów przyrodniczych z wykorzystaniem nowoczesnych technik promocji obszaru.
2. Ustawiczną edukację ekologiczną obywateli.
3. Rozwój alternatywnych i systemowych źródeł energii.
4. Wspomaganie rozwoju rybactwa i przetwórstwa rybnego.
5. Koordynację działań w obrębie gospodarki odpadami stałymi na terenie powiatu.
6. Rozwój związków międzygminnych dla przeciwdziałania zagrożeniom ekologicznym.
7. Zachowanie dziedzictwa i tradycji regionalnej przy kształtowaniu krajobrazu architektonicznego.

IV. Rozwój postaw aktywności, ustawicznej edukacji i podmiotowości obywateli powiatu poprzez:

1. Promocję dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oraz aktywności w obszarze kultury wśród mieszkańców.
2. Stworzenie przyjaznych form komunikowania się samorządu z mieszkańcami.
3. Rozwój edukacji dorosłych.
4. Podniesienie poziomu edukacji ponadgimnazjalnej, a szczególnie zawodowej i dopasowanie kształcenia do potrzeb biznesu w regionie.
5. Poprawę bazy edukacyjnej i jej wyposażenia poprzez wprowadzanie innowacyjnego modelu nauczania opartego na przyroście kompetencji uczniów.
6. Wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego.
7. Edukację społeczeństwa w zakresie zarządzania kryzysowego.
8. Poprawę dostępności placówek publicznych dla osób niepełnosprawnych.
9. Zwiększenie dostępu do usług teleinformatycznych (Internet szerokopasmowy).

10. Kreowanie pozytywnego wizerunku powiatu w regionie i wśród mieszkańców.

V. Podniesienie poziomu życia mieszkańców powiatu poprzez:

1. Zacieśnienie współpracy międzypowiatowej i subregionalnej.
2. Zaktywizowanie samorządów gmin i powiatu do ściślejszej współpracy, z określeniem jednolitych zasad i obszarów współpracy.
3. Zmniejszenie poziomu bezrobocia do co najmniej średniego w województwie pomorskim.
4. Przeciwdziałanie trendowi ucieczki ludzi wykształconych do okolicznych aglomeracji.
5. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.
6. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej dla zagospodarowania aktywności mieszkańców.
7. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa obywateli i ochrony mienia.
8. Rozszerzenie zakresu funkcjonowania szpitala powiatowego.
9. Kreowanie współodpowiedzialności za własne zdrowie poprzez permanentną edukację mieszkańców.
10. Rozwój opieki nad osobami starszymi i obłożnie chorymi.
11. Poprawę dostępności i jakości usług medycznych.

2.2 BADANIE ZGODNOŚCI CELÓW STRATEGICZNYCH POWIATU CHOJNICKIEGO ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO ORAZ RAPORTEM POLSKA 2030

Cel strategiczny nr 1

Zwiększenie znaczenia funkcji turystycznej powiatu

Ten cel strategiczny strategii rozwoju powiatu odpowiada zapisom celu strategicznego SRWP „*Nowoczesna gospodarka*”, a w szczególności celowi operacyjnemu „*Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna*”.

Cel ten odpowiada także zapisom pierwszego kluczowego wyzwania zawartego w raporcie POLSKA 2030 nazwanego „*Wzrost i konkurencyjność*”.

Cel strategiczny nr 2

Ukierunkowanie rozwoju powiatu jako ponadregionalnego centrum gospodarczego

Ten cel strategiczny strategii rozwoju powiatu odpowiada zapisom celu strategicznego SRWP „*Nowoczesna gospodarka*”, a w szczególności celowi operacyjnemu „*Wysoka efektywność przedsiębiorstw*”.

Cel ten odpowiada także zapisom pierwszego kluczowego wyzwania zawartego w raporcie POLSKA 2030 nazwanego „*Wzrost i konkurencyjność*”.

Cel strategiczny nr 3

Ochrona środowiska przyrodniczego i przestrzennego powiatu

Ten cel strategiczny strategii rozwoju powiatu odpowiada zapisom celu strategicznego SRWP „*Atrakcyjna przestrzeń*”, a w szczególności celowi operacyjnemu „*Dobry stan środowiska*”.

Cel ten odpowiada także zapisom piątego kluczowego wyzwania zawartego w raporcie POLSKA 2030 nazwanego „*Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne*”.

Cel strategiczny nr 4

Rozwój postaw aktywności, ustawicznej edukacji i podmiotowości obywateli powiatu

Ten cel strategiczny strategii rozwoju powiatu odpowiada zapisom celu strategicznego SRWP „*Aktywni mieszkańcy*”, a w szczególności celowi operacyjnemu „*Wysoki poziom kapitału społecznego*”.

Cel ten odpowiada także zapisom dziesiątego kluczowego wyzwania zawartego w raporcie POLSKA 2030 nazwanego „*Wzrost kapitału ludzkiego*”.

Cel strategiczny nr 5

Podniesienie poziomu życia mieszkańców powiatu

Ten cel strategiczny strategii rozwoju powiatu odpowiada zapisom celu strategicznego SRWP „*Aktywni mieszkańcy*”, a w szczególności celowi operacyjnemu „*Wysoki poziom zatrudnienia*” i „*Lepszy dostęp do usług zdrowotnych*”.

Cel ten odpowiada także zapisom siódmego kluczowego wyzwania zawartego w raporcie POLSKA 2030 nazwanego „*Solidarność i spójność regionalna*”.

**Podsumowując należy stwierdzić, że zapisy
Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025
w pełni odpowiadają zapisom
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
oraz kluczowym wyzwaniom zawartym w raporcie
„POLSKA 2030”**

3 MISJA POWIATU CHOJNICKIEGO

W tym miejscu naszych rozważań warto przytoczyć jedną z definicji misji, która autorom opracowania wydaje się być najbardziej trafna:

Misja to zwięzłe, realistyczne sformułowanie filozofii, celów i zasad rozwoju strategicznego uwzględniające identyfikację podstawowych problemów oraz wyniki analizy SWOT.

Misją powiatu chojnickiego rozumianego jako wspólnota wszystkich osób zamieszkujących na jego terenie jest:

Powiat chojnicki – to ważny dla Pomorza obszar rozwoju społeczno-gospodarczego i przyrodniczego, który przy pełnym wykorzystaniu jakże cennych walorów Borów Tucholskich zapewnia zrównoważony rozwój gospodarczy i turystyczny powiatu. Jest to powiat rozwijający nowoczesne gałęzie gospodarki, budujący dumę swoich mieszkańców z miejsca zamieszkania poprzez sprawne i uspołecznione rozwiązywanie potrzeb bytowych, kulturowych i edukacyjnych.

4 MIERNIKI, WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU POWIATU

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju powiatu chojnickiego proponujemy dla każdego celu strategicznego wprowadzenie zestawu kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

I. Zwiększenie znaczenia funkcji turystycznej powiatu

Dla realizacji pierwszego celu strategicznego proponuje się zestaw mierników monitoringu wdrażania strategii rozwoju:

- Liczba turystów odwiedzających powiat.
- Liczba miejsc noclegowych w powiecie.
- Procent budżetu powiatu i gmin przeznaczony na turystykę i promocję.
- Liczba pakietów ofert turystycznych.
- Łączna długość oznakowanych szlaków turystycznych (w tym wodnych) na terenie powiatu.

II. Ukierunkowanie rozwoju powiatu jako ponadregionalnego centrum gospodarczego

Dla przytoczonego powyżej drugiego celu strategicznego proponujemy następujące wskaźniki monitoringu:

- Liczba podmiotów gospodarczych na terenie powiatu i ich dynamika wzrostu.
- Średni czas dojazdu do i z Gdańska, Bydgoszczy i Słupska.
- Liczba przedsiębiorców zrzeszona w samorządach gospodarczych.

- Procent powierzchni powiatu objęty aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- Średni czas oczekiwania na decyzje o pozwoleniu na budowę i na decyzje środowiskowe.

III. Ochrona środowiska przyrodniczego i przestrzennego powiatu

Zestaw wskaźników monitoringu wdrażania strategii rozwoju powiatu w obrębie trzeciego celu strategicznego:

- Powierzchnia powiatu prawem chroniona.
- Zainstalowana moc urządzeń energetycznych na bazie odnawialnych źródeł energii i jej stosunek do całości zużytej energii.
- Poziom zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na obszarze powiatu.
- Stopień skanalizowania poszczególnych gmin w powiecie.
- Jakość wód w Jeziorze Charzykowskim oraz w rzekach Brdzie i Wdzie.

IV. Rozwój postaw aktywności, ustawicznej edukacji i podmiotowości obywateli powiatu

Monitoring czwartego celu strategicznego wymaga ustanowienia następujących wskaźników kontroli wdrażania:

- Ilość organizacji pozarządowych na terenie powiatu.
- Wysokość budżetu powiatu przeznaczanego na kulturę.
- Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach powiatu.
- Liczba spraw możliwa do załatwienia w systemie e-urzędu w starostwie.

V. Podniesienie poziomu życia mieszkańców powiatu do co najmniej średniego w województwie pomorskim

Dla piątego celu strategicznego przytoczonego powyżej proponuje się następujące wskaźniki monitoringu:

- Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach gospodarczych.
- Czas dojazdu transportem publicznym, np. z Leśna do Chojnic.
- Średni roczny wskaźnik bezrobocia.
- Wskaźnik młodzieży ponadgimnazjalnej uczącej się na terenie powiatu.
- Roczna liczba przestępstw przeciwko mieniu i życiu mieszkańców na terenie powiatu i ich wykrywalność.

W niniejszym opracowaniu należy zgodzić się z wynikami prac nad ewaluacją uprzednio obowiązującej strategii. Czytamy tam m.in., że:

- rezultaty monitoringu realizacji strategii rozwoju powinny być wiedzą ogólnodostępną i w miarę powszechną,
- monitoring strategii powinien odbywać się w cyklach rocznych dla bieżącego kontrolowania postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć (zadań) zdefiniowanych w strategii,
- realizacja celów średniokresowych powinna być monitorowana w cyklach dwuletnich, natomiast realizacja celów długookresowych powinna być monitorowana w cyklach czteroletnich,

Tabela 2. Okresy monitorowania strategii rozwoju

Monitoring	Czasookres monitoringu	Realizator monitoringu	Uwagi
Działania	Raz w roku	Zarząd Powiatu	-
Cele średniookresowe	Co 2 lata	Zarząd Powiatu	Ewentualna nowelizacja strategii
Cele strategiczne	Co 4 lata	Zarząd Powiatu	Ewentualna nowelizacja strategii

Źródło: opracowanie własne

- określone w niniejszej strategii wskaźniki monitoringu, zbierane corocznie, powinny być przedstawiane na specjalnym posiedzeniu Zarządu Powiatu,
- wskaźniki liczbowe monitoringu powinny być obudowane komentarzem wyjaśniającym uzyskane wyniki i przyczyny uzyskania bądź nie spodziewanych rezultatów, rezultaty posiedzenia Zarządu Powiatu powinny następnie być przedstawione i przeanalizowane na jednej z sesji Rady Powiatu,
- dobrą praktyką powinno być także przedstawianie przez Zarząd Powiatu corocznych założeń do budżetu powiatu, które powinny wynikać ze strategii rozwoju powiatu,
- monitoring strategii powinien odbywać się na co najmniej dwóch płaszczyznach. Po pierwsze badane powinny być dane statystyczne (liczbowe), po drugie badać należy ocenę społeczną stopnia realizacji strategii,
- nowa strategia rozwoju, konsultowana społecznie w fazie jej opracowania, powinna być nieustannie promowana, wraz z pokazywaniem efektów systemowych działań rozwojowych,
- narzędzia promocji powinny być tak dobrane, by docierały do konkretnych adresatów, którzy zainteresowani są efektami działań związanych ze strategią,
- promocja strategii powinna być także metodą zwiększenia stopnia tożsamości i integracji mieszkańców oraz powiązania emocjonalnego z rozwojem powiatu chojnickiego.

5 LISTA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

Cel strategiczny 1: Zwiększenie znaczenia funkcji turystycznej powiatu

Lp.	Cele średniookresowe	Działania	Wykonawcy
1	2	3	4
1.1	Intensyfikacja celowej promocji powiatu z uwzględnieniem jego walorów przyrodniczych, ze stworzeniem lokalnej marki powiatu	1. Wypracowanie zasad współpracy samorządów i przedsiębiorców dla wspólnej promocji powiatu 2. Przeprowadzenie konferencji	Powiat

	chojnickiego	określającej potencjalną markę powiatu	
1.2	Rozwój systemów zarządzania turystyką i sprzedaży pakietów turystycznych	1. Inspirowanie tworzenia systemów sprzedaży pakietów turystycznych poza obszarem powiatu 2. Szkolenie osób i firm w zakresie przewodnictwa turystycznego	Powiat
1.3	Rozwój infrastruktury turystycznej, infrastruktury kultury i atrakcji na terenie powiatu	1. Uruchomienie eksperymentarium przy CEW 2. Stworzenie wspólnie z gminami tras narciarstwa biegowego w oparciu o „Kaszubską Marszrutę”	Powiat
1.4	Rozwój turystyki zdrowotnej (lecznictwo uzdrowiskowe i klimatyczne)	Upublicznienie, w postaci wydawnictwa, walorów zdrowotnych Borów Tucholskich	Powiat
1.5	Likwidacja przeszkód w rozwoju turystyki wodnej powiatu		Zadanie adresowane do RZGW, ZMiUW WP i zarządców dróg
1.6	Stworzenie zaplecza noclegowego przygotowanego na przyjmowanie grup kongresowych		Rekomendacje dla gmin
1.7	Promocja aktywnego spędzania czasu w powiązaniu z wodą	Opracowanie i wydanie przewodnika turystycznego dla żeglarzy i kajakarzy	Powiat
1.8	Wspieranie agroturystyki na terenach wiejskich	Wykorzystanie istniejących portali dla informacji i promocji powiatu	Powiat
1.9	Dbłość o stan i promocję lokalnego dziedzictwa kulturowego	1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu ochrony zabytków 2. Zwiększenie skali promocji i działań Muzeum Historyczno-Etnograficznego	Powiat
1.10	Wydłużenie sezonu turystycznego poprzez stworzenie warunków i promowanie aktywnych form uprawiania turystyki (np. narciarstwo biegowe)		Powiat Rekomendacje dla gmin
1.11	Wykorzystanie współpracy międzynarodowej dla wsparcia rozwoju turystyki i usług zdrowotnych	1. Zawarcie umów z partnerami zagranicznymi dot. sprzedaży pakietów turystycznych powiatu chojnickiego 2. Zorganizowanie konferencji z udziałem partnerów międzynarodowych dot. scenariuszy rozwoju turystyki	Powiat

Cel strategiczny 2:
Ukierunkowanie rozwoju powiatu jako ponadregionalnego centrum gospodarczego

Lp.	Cele średniookresowe	Działania	Wykonawcy
1	2	3	4
2.1	Wykorzystanie dogodnego położenia komunikacyjnego i geograficznego powiatu dla rozwoju gospodarczego	Stworzenie wokół Chojnic silnego miejskiego obszaru funkcjonalnego, umożliwiającego absorpcję znaczących środków w nowej perspektywie finansowej UE	Rekomendacje dla gmin
2.2	Poprawa dostępności komunikacyjnej i infrastruktury transportowej w relacji z sąsiednimi powiatami, i Trójmiastem, i wykorzystanie istniejącej	Odnowa techniczna dróg powiatowych: a) 2410G Lubnia – Wiele – Karsin – Czersk b) 2512G Rzeczenica – Konarzyny c) 2605G Czersk – Śliwice d) 2644G Chojnice – Ogorzeliny – Duża	Powiat

		Cerkwica e) 2645G Chojnice – Lichnowy – Sławęcin – Pamiętowo f) 2610G Brusy – Czersk g) 2611G Wojtal – Odry – Czersk h) 2628G DW 235 – Krojanty - Nowa Cerkiew – DW 240 i) DW 236 – Leśno – DW 235	
2.3	Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu i tworzenie lokalnie atrakcyjnych miejsc pracy	Wprowadzenie do każdej ze szkół ponadgimnazjalnych lekcji przedsiębiorczości z udziałem pracodawców	Powiat PUP
2.4	Stworzenie dogodnych warunków dla inwestorów		Rekomendacje dla gmin
2.5	Wspomaganie procesów zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej	1. Utworzenie lub wskazanie systemu wspierania finansowego instytucji otoczenia biznesu 2. Intensyfikacja działań PUP i CEW 3. Utworzenie parku naukowo-technologicznego w Chojnicach	Powiat CEW, PUP
2.6	Aktywizacja instytucji otoczenia biznesu oraz rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorcami	Wsparcie grantowe i logistyczne dla nowo powstających instytucji otoczenia biznesu	Powiat Rekomendacje dla gmin
2.7	Wspieranie procesu opracowania i aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego gmin powiatu		Rekomendacje dla gmin
2.8	Upowszechnienie wiedzy o znaczeniu procedur inwestycyjnych występujących na obszarach chronionych przyrodniczo	Przeprowadzenie konferencji „Ekolodzy kontra inwestorzy” dla uzyskania efektu edukacyjnego wśród inwestorów i mieszkańców	Powiat
2.9	Różnicowanie działalności na obszarach wiejskich		Rekomendacje dla gmin
2.10	Rozwój infrastruktury technicznej wsi		Rekomendacje dla gmin
2.11	Rozwój rolnictwa, w tym ekologicznego		Rekomendacje dla gmin

Cel strategiczny 3:
Ochrona środowiska przyrodniczego i przestrzennego powiatu

Lp.	Cele średniookresowe	Działania	Wykonawcy
1	2	3	4
3.1	Ochrona wysokich walorów przyrodniczych powiatu poprzez realizację zintegrowanych programów ochrony walorów przyrodniczych z wykorzystaniem nowoczesnych technik promocji obszaru	Powiększenie powierzchni obszarów chronionych	Rekomendacje dla gmin Województwo i RDOŚ, Min. Środowiska
3.2	Ustawiczna edukacja ekologiczna obywateli	1. Konkursy ekologiczne w szkołach, Uniwersytecie III Wieku 2. Zwiększenie liczby zajęć	Powiat Rekomendacje dla gmin

		pozaszkolnych i organizacja akcji promujących postawy ekologiczne 3. Modernizacja bazy dydaktycznej szkół	NGO
3.3	Rozwój alternatywnych i systemowych źródeł energii	1. Wdrożenie lokalnego systemu zachęt dla realizacji inwestycji OZE 2. Wyposażenie nowych lub remontowanych obiektów użyteczności publicznej w zasilanie z OZE	Powiat Rekomendacje dla gmin
3.4	Wspomaganie rozwoju rybactwa i przetwórstwa rybnego	1. Kontrola i wspomaganie zarybiania jezior i rzek na terenie powiatu z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju 2. Wspomaganie hodowli ryb 3. Promocja konsumpcji lokalnych ryb	Powiat
3.5	Koordinacja działań w obrębie gospodarki odpadami stałymi na terenie powiatu	1. Edukacja szkolna i dorosłych 2. Promocja selekcji odpadów	ZZO
3.6	Rozwój związków międzygminnych dla przeciwdziałania zagrożeniom ekologicznym	Zawarcie porozumienia związanego z realizacją założeń Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie”	Powiat Rekomendacje dla gmin
3.7	Zachowanie dziedzictwa i tradycji regionalnej przy kształtowaniu krajobrazu architektonicznego		Rekomendacje dla gmin

Cel strategiczny 4:
Rozwój postaw aktywności, ustawicznej edukacji i podmiotowości obywateli powiatu

Lp.	Cele średniookresowe	Działania	Wykonawcy
1	2	3	4
4.1	Promocja dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oraz aktywności w obszarze kultury wśród mieszkańców	1. Zwiększenie skali promocji i działań Muzeum Historyczno-Etnograficznego (rozbudowa) 2. Wykorzystanie pracowników muzeum jako prelegentów w instytucjach NGO itp. 3. Rozwijanie oferty jednostek kultury i wspieranie organizacji działających w obszarze kultury	Powiat Rekomendacje dla gmin
4.2	Stworzenie przyjaznych form komunikowania się samorządu z mieszkańcami	1. Wprowadzenie systemu „Drzwi otwarte” w starostwie dla kontaktu dyżurujących specjalistów z mieszkańcami 2. Stworzenie interaktywnego portalu internetowego z dyżurującymi przedstawicielami starostwa	Powiat
4.3	Rozwój edukacji dorosłych	1. Rozwój funkcji tzw. Uniwersytetów III Wieku 2. Rozwój placówek kształcących dorosłych (przekwalifikowanie, uzupełniania wykształcenia) 3. Rozwój e-learningu 4. Przeprowadzanie cyklicznych warsztatów doszkalających nauczycieli w oparciu, np. o CEN w Gdańsku	Powiat

4.4	Podniesienie poziomu edukacji ponadgimnazjalnej, a szczególnie zawodowej i dopasowanie kształcenia do potrzeb biznesu w regionie	1. Dofinansowanie ofert szkoleń zawodowych przez PUP Chojnice 2. Analiza rzeczywistych potrzeb kształcenia zawodowego i zmiana kierunków kształcenia w szkołach zawodowych 3. Doksztalcanie nauczycieli zawodu 4. Opracowanie i wdrożenie innowacyjnej edukacji opierającej się na wzroście kompetencji uczniów	Powiat
4.5	Poprawa bazy edukacyjnej i jej wyposażenia poprzez wprowadzanie innowacyjnego modelu nauczania opartego na przyroście kompetencji uczniów	1. Analiza potrzeb i uzupełnienie wyposażenia edukacyjnego szkół (pracownie, pomoce dydaktyczne, biblioteki multimedialne itp.) 2. Rozwój bazy edukacyjnej i sportowej, w tym: a) Budowa sal sportowych (Chojnice – II LO – ul. Świętopełka, ZSP – ul. Angowska, T nr 2 – ul. Dworcowa, T nr 3 – ul. Sukienników, LO Czersk) b) Modernizacja istniejących budynków oświatowych	Powiat
4.6	Wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego	1. Elastyczna oferta zgodna z zapotrzebowaniem rynku pracy 2. Lobbing na rzecz kierunków kształcenia	Powiat
4.7	Edukacja społeczeństwa w zakresie zarządzania kryzysowego	1. Organizacja seminariów, w zakresie jw., wygłaszanych w organizacjach pozarządowych 2. Wydanie bezpłatnego poradnika na temat postępowania, m.in. w sytuacjach kryzysowych	Powiat
4.8	Poprawa dostępności placówek publicznych dla osób niepełnosprawnych	1. Analiza stanu budynków użyteczności publicznej powiatu pod względem dostępności dla osób niepełnosprawnych 2. Dostosowanie ww. budynków do wymogów wynikających z analizy	Powiat PCPR/PFRON
4.9	Zwiększenie dostępu do usług teleinformatycznych (Internet szerokopasmowy)	1. Wprowadzenie zakładki dla sektora NGO i gospodarczego na stronie internetowej starostwa 2. Objęcie zasięgiem cyfrowego Internetu całego powiatu 3. Zwiększenie zakresu spraw załatwianych przez e-urząd (szkoła, edukacja on-line)	Powiat Rekomendacje dla gmin
4.10	Kreowanie pozytywnego wizerunku powiatu w regionie i wśród mieszkańców	1. Identyfikacja znanych osób pochodzących z powiatu chojnickiego 2. Mianowanie wybranych – wybitnych postaci ambasadorami powiatu	Powiat

Cel strategiczny 5

Podniesienie poziomu życia mieszkańców powiatu

Lp.	Cele średniookresowe	Działania	Wykonawcy
1	2	3	4
5.1	Zacieśnienie współpracy międzypowiatowej i subregionalnej		Powiat Rekomendacje dla gmin
5.2.	Zaktywizowanie samorządów gmin i powiatu do ściślejszej współpracy, z określeniem jednolitych zasad i obszarów współpracy	1. Wspólne występowanie o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej itp. 2. Wspólne z gminami wykreowanie marki powiatu	Powiat Rekomendacje dla gmin
5.3	Zmniejszenie poziomu bezrobocia do co najmniej średniego w województwie pomorskim	Intensyfikacja pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach	Powiat
5.4	Przeciwdziałanie trendowi ucieczki ludzi wykształconych do okolicznych aglomeracji	Umożliwienie mieszkańcom szybszego dojazdu do pracy	Powiat Rekomendacje dla gmin
5.5	Przeciwdziałanie patologiom społecznym	Wprowadzenie obowiązkowych zajęć w szkołach ponadgimnazjalnych z zakresu przeciwdziałania nikotynizmowi, narkomanii i alkoholizmowi	Powiat
5.6	Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej dla zagospodarowania aktywności mieszkańców		Rekomendacje dla gmin
5.7	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa obywateli i ochrony mienia	1. Doposażenie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej 2. Rozwój systemu ratownictwa medycznego w powiecie – Centrum Powiadamiania Ratunkowego 3. Remont siedziby KP Policji	Powiat
5.8	Rozszerzenie zakresu funkcjonowania szpitala powiatowego	Rozbudowa szpitala i tworzenie nowych oddziałów, rozbudowa kardiologii, diabetologii i in.	Powiat
5.9	Kreowanie współodpowiedzialności za własne zdrowie poprzez permanentną edukację mieszkańców	1. Wprowadzenie edukacji zdrowotnej do wszystkich szkół powiatowych 2. Zamówienie cyklu referatów wygłaszanych w organizacjach pozarządowych i na Uniwersytetach III Wieku 3. Organizowanie cyklicznych imprez na terenie powiatu o odpowiedzialności za własne zdrowie	Powiat
5.10	Rozwój opieki nad osobami starszymi i obłożnie chorymi	Wdrożenie systemów opieki domowej	Powiat Rekomendacje dla gmin
5.11	Poprawa dostępności i jakości usług medycznych	1. Utworzenie centrum zdrowia psychicznego 2. Zwiększenie dostępności do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, a zwłaszcza w opiece nad dziećmi i młodzieżą	Powiat Rekomendacje dla gmin

6 REKOMENDACJE DLA WOJEWÓDZTWA, GMIN I INSTYTUCJI FUNKCJONUJĄCYCH NA OBSZARZE POWIATU

W ramach listy działań realizujących poszczególne cele strategiczne wyodrębniono szereg działań adresowanych do instytucji otoczenia powiatu chojnickiego i do samorządów gminnych powiatu.

Lista działań rekomendowanych jako działania gmin powiatu chojnickiego:

1. Uporządkowanie i oznakowanie istniejących szlaków turystycznych.
2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków konnych.
3. Rozbudowa systemu ścieżek i szlaków rowerowych.
4. Utworzenie w oparciu o „Kaszubską Marszrutę” szlaków narciarstwa biegowego.
5. Stworzenie zachęty podatkowej dla nowo uruchamianych usług uzdrowskowo-rekonwalescencyjnych.
6. Rozwijanie oferty jednostek kultury i wspieranie organizacji działających w obszarze kultury.
7. Podjęcie uchwały o kilkuletnim zwolnieniu z podatku od nieruchomości inwestorów lokujących taką inwestycję na obszarze powiatu.
8. Wdrożenie systemu wspierania klubów żeglarskich i ich inicjatyw (w ramach NGO), zwiększenie puli środków dla realizacji celów JST przez organizacje pozarządowe.
9. Ustawienie odpowiednich tablic informacyjnych przy głównych ciągach komunikacyjnych (gospodarka).
10. Utworzenie gminnych specjalnych stref ekonomicznych.
11. Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
12. Wsparcie przemian jakościowych w gospodarstwach rolnych.
13. Wsparcie rolnictwa zrównoważonego/ekologicznego.
14. Utworzenie lub wskazanie systemu wspierania finansowego instytucji otoczenia biznesu.
15. Wsparcie dla istniejącej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Topole”.
16. Utworzenie w Chojnicach Parku Naukowo-Technologicznego.
17. Budowa Chojnickiego Centrum Kultury Balturium.
18. Stworzenie oferty lokowania na terenie powiatu centrów finansowo-księgowych (przygotowanie terenów do budowy centrów; dla pracowników centrów atrakcyjne działki pod budowę domów).
19. Podjęcie uchwały o kilkuletnim zwolnieniu z podatku od nieruchomości inwestorów realizujących zadania w zakresie budowy zaplecza noclegowego dla grup konferencyjnych na obszarze powiatu.
20. Wsparcie grantowe i logistyczne dla nowo powstających instytucji otoczenia biznesu.
21. Opracowanie brakujących planów zagospodarowania przestrzennego.
22. Budowa kolektorów deszczowych.
23. Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach intensywnej zabudowy.
24. Rozbudowa sieci wodociągowej i gazowej.
25. Zawarcie porozumienia międzygminnego związanego z realizacją założeń Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie”.
26. Konkursy ekologiczne w szkołach gminnych.
27. Wpisanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów o obowiązku stosowania elementów tradycyjnego budownictwa lokalnego.
28. Objęcie zasięgiem cyfrowego Internetu całego powiatu.

29. Opracowanie i wdrożenie na wszystkich poziomach nauczania – innowacyjnej edukacji opartej na wzroście kompetencji uczniów przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii komunikacyjno-informacyjnych (efektywna i innowacyjna edukacja).
30. Umocnienie działań Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chojnice – Człuchów.
31. Wspólne występowanie o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej itp.
32. Wspólne z gminami wykreowanie marki powiatu.
33. Wdrożenie programu zachęt skierowanych do wykształconych mieszkańców powiatu, podejmowania pracy na miejscu.
34. Umożliwienie mieszkańcom szybszego dojazdu do pracy.
35. Tworzenie zintegrowanego systemu transportowego (Park&Ride, Bike&Ride), budowa dworców autobusowych – rejon dworców Chojnice, Czersk, Brusy.
36. Przebudowa systemów drogowych w miastach i większych wsiach, budowa ulic osiedlowych.
37. Rozwój pracy on-line.
38. Budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz obiektów infrastruktury kultury.
39. Wprowadzenie mikroinfrastruktury rekreacyjnej w obszary skoncentrowanej zabudowy mieszkaniowej w gminach.
40. Doposażenie PSP i OSP.

Lista działań rekomendowanych jako działania Samorządu Województwa Pomorskiego:

1. Wspieranie systemu rozwoju infrastruktury turystycznej na rzekach powiatu.
2. Utrzymanie i przywrócenie połączeń kolejowych na terenie powiatu i rozszerzenie oferty przewozowej.
3. Przebudowa dróg wojewódzkich, w tym: 240, 212 (wraz z budową obwodnicy zachodniej Chojnic), 235 (plus obwodnica Brus), 237, 236.
4. Renaturyzacja jeziora Wegner.

Lista działań rekomendowanych jako działania instytucji funkcjonujących na terenie powiatu chojnickiego:

1. Podniesienie mostów uniemożliwiających żeglugę w Kamionce na Brdzie i mostu na ujściu Zbrzycy do jeziora Witocznio – rekomendacja dla Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych Województwa Pomorskiego oraz zarządców dróg.
2. Udrożnienie szlaków żeglownych (rzeka Brda na odcinku J. Charzykowskie – J. Długie).
3. Wdrożenie koncepcji wsi – skansenu „CHOCIŃSKI MŁYN” - wieś kulturowa – rekomendacja dla Parku Narodowego „Bory Tucholskie”.
4. Przebudowa istniejącej wieży widokowej w Chocińskim Młynie – rekomendacja dla Nadleśnictwa Przymuszewo.
5. Modernizacja linii kolejowych, przebudowa linii kolejowych (m.in. Chojnice – Tczew, Chojnice – Kościerzyna, Chojnice – Człuchów). Przebudowa dworców kolejowych (m.in. Chojnice, Czersk, Brusy) – rekomendacja dla Polskich Linii Kolejowych S.A.
6. Przebudowa DK 22 wraz z budową obwodnicy Czerska – rekomendacja dla Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
7. Opracowanie planów ochrony parków krajobrazowych – Parki Krajobrazowe na obszarze powiatu chojnickiego (Tucholski i Zaborski Park Krajobrazowy).

7 GŁÓWNE SUGEROWANE OBSZARY AKTYWNOŚCI, ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ ROZWOJU

Analiza strategiczna istniejącego potencjału oraz analiza sytuacji zewnętrznej powiatu chojnickiego wskazuje jednoznacznie na konieczność wzmocnienia niektórych obszarów funkcjonowania uwzględniające w większym stopniu rozwój funkcji gospodarczej, a w tym turystycznych oraz funkcji związanych z kształtowaniem przestrzeni i środowiska przyrodniczego, a także wzmocnienie problematyki poziomu życia mieszkańców i ich podmiotowości.

Dziedziny te winny umocnić poczucie dumy z bycia mieszkańcem powiatu chojnickiego i określić nowy wizerunek powiatu. Z tym pojęciem nieodłącznie związana jest tzw. marka powiatu, którą należy wypracować wspólnie bazując na tradycji regionu i jego walorach naturalnych. Innym obszarem znacznej aktywności powiatu powinno być umacnianie roli centrum gospodarczo – kulturowego i administracyjnego tej części Pomorza (subregionu). Bardzo ważnym zestawem działań wydaje się być konieczność rozwoju funkcji gospodarczych miasta Chojnice, dalszy rozwój jego funkcji handlowo – usługowych, powołanie instytucji obsługi biznesu, oferowanie bogatej oferty imprez kulturalnych, a także serwowanie bogatego asortymentu usług oświatowych, a w tym możliwości kształcenia na dobrej jakości uczelniach wyższych. Wzmocnieniem tej funkcji będzie także poprawa dostępności komunikacyjnej Chojnic (obszaru subregionu).

Społeczność lokalna powinna także pamiętać o funkcji Chojnic jako centrum usług społeczno - administracyjnych i zdrowotnych. To tu, teraz i w przyszłości, mieszkańcy subregionu korzystać będą z maksymalnie szerokiej gamy usług, korzystać z lecznictwa szpitalnego, a także z bogatej oferty kulturowej.

Nastąpi powolne ukształtowanie się nowej tożsamości powiatu, którego społeczność cechować będzie wysoki stopień identyfikacji z miejscem zamieszkania.

Przekształcenia funkcjonalno – strukturalne powiatu chojnickiego wymagają kompleksowych i konsekwentnych, wieloletnich działań. Wszystkie te działania powinny znajdować oparcie w powiatowej polityce rozwoju zrównoważonego.

Zasady, na których powinna się opierać polityka w zakresie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska określono także w „Drugiej polityce ekologicznej państwa” i zalicza się do nich:

- Zasadę równego dostępu do środowiska przyrodniczego.
- Zasadę regionalizacji.
- Zasadę uspołecznienia.
- Zasadę „zanieczyszczający płaci”.
- Zasadę prewencji.
- Zasadę przezorności.
- Zasadę BAT – stosowania najlepszych dostępnych technik.
- Zasadę subsydiarności.
- Zasadę skuteczności ekologicznej i ekonomicznej.

Należy przytoczyć jedną z definicji rozwoju zrównoważonego, która brzmi: „Rozwój zrównoważony to rozwój społeczno – gospodarczy, w którym w celu zrównania szans dostępu do środowiska poszczególnych obywateli lub grup obywateli – zarówno współczesnych jak i przyszłych pokoleń, następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych, społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.”

Chcąc wdrażać wyżej wymienione zasady i programy lokalna społeczność będzie musiała w najbliższej przyszłości podjąć wiele inicjatyw w obszarach:

1. Wsparcie przedsiębiorczości.

Rolą powiatu jest wspieranie tworzenia nowych i wspieranie istniejących podmiotów gospodarczych. Zadaniem samorządu jest wskazywanie inwestorom obszarów i możliwości inwestowania na terenie powiatu, w szczególności w takich dziedzinach, jak np. obsługa ruchu turystycznego, przetwórstwo żywności, przemysł, handel i usługi itp.

Nieodłącznym elementem takich działań winno być pozyskanie inwestorów strategicznych. Powiat (najlepiej w porozumieniu z gminami) powinien poczynić wszelkie starania dla ściągnięcia ich na swój teren. W skład ww. działań wejść powinno przygotowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej ze wskazaniem obszaru, uwarunkowań infrastrukturalnych i ulg inwestycyjnych oraz dynamiczna promocja oferty.

Dla realizacji tych zadań sugeruje się powołanie przy Starościu Chojnickim Powiatowej Rady Biznesu, która skupiać będzie grono opiniotwórczych przedsiębiorców z terenu powiatu, niekoniecznie tu zamieszkałych.

Promocję inwestycyjną należy zorientować pod konkretne grupy potencjalnych inwestorów. Wymaga to profesjonalnego podejścia, kontaktów, konsekwentnego kreowania nowego wizerunku powiatu.

2. Rozwój infrastruktury turystycznej oraz utrzymanie stanu środowiska naturalnego.

Turyści powinni chcieć przyjeżdżać do powiatu chojnickiego, a inwestorzy powinni chcieć tu inwestować. Wśród warunków koniecznych należy wymienić uzyskanie poprawy infrastruktury turystycznej oraz wdrożenie systemów sprzedaży pakietów turystycznych. Potrzebne są inwestycje w sieć kanalizacyjną oraz estetyzacja miejscowości. Istniejące atrakcje turystyczne nie posiadają rangi krajowej ani regionalnej. Można dzisiaj mówić jedynie o ich randze subregionalnej. Sytuacja ta wynika po części z niedostatków promocji tych atrakcji i braku wyrazistej marki powiatu. Podstawowym walorem powiatu chojnickiego są jego zasoby przyrodnicze, lesistość oraz licznie występujące jeziora i rzeki. Występują tu znakomite warunki dla rozwoju turystyki wodnej i turystyki ekologicznej.

Realizacja rozwoju gospodarczego powiatu chojnickiego w obszarze turystyki wymaga skutecznej promocji oferty powiatu. Dotyczy to zwłaszcza promocji własnych atrakcji oraz produktów i pakietów turystycznych. Promocja i sprzedaż pakietów turystycznych wydaje się być podstawowym zadaniem dla powstającego klastra turystycznego, co spowodować powinno znaczne wydłużenie sezonu turystycznego.

3. Aktywność obywatelska.

Źródłem sukcesu realizacyjnego niniejszej strategii rozwoju będzie aktywna postawa i podmiotowość mieszkańców powiatu. Tę aktywność można wyzwolić poprzez rozszerzanie partycypacji obywateli w podejmowaniu najważniejszych decyzji samorządów terytorialnych oraz stworzenie możliwości ustawicznej edukacji.

Integracja społeczności lokalnej dokonuje się najczęściej w oparciu o żywe regionalizmy (tradycje regionalne) oraz dorobek kulturowy.

Wszystkie ww. czynniki składać się będą na podnoszenie poziomu życia obywateli, który nie zależy jedynie od poziomu wynagrodzeń, ale także od poczucia: dobrej organizacji życia społecznego, przyjaznej dostępności komunikacyjnej, stanu mieszkalnictwa, sprawnego zaopatrzenia w media, dostępności pracy, minimalizacji patologii społecznych, wysokiego poczucia bezpieczeństwa, wysokiej jakości usług bytowych i zdrowotnych. Te składniki spowodują powstawanie i utrwalanie się poczucia dumy z bycia mieszkańcem powiatu chojnickiego. Intensywność tego uczucia będzie określała jednocześnie sukces realizacyjny niniejszej strategii rozwoju.

4. Finansowanie.

Źródłami finansowania przedsięwzięć objętych strategią rozwoju powiatu chojnickiego będą: budżet powiatu, dotacje zewnętrzne oraz środki Unii Europejskiej, w tym fundusze strukturalne. Nie należy pomijać także możliwości wynikających z partnerstwa publiczno – prywatnego i porozumień podmiotów gospodarczych.

5. Organizacja realizacji strategii rozwoju powiatu chojnickiego.

Dla stworzenia odpowiedniego klimatu sprzyjającego realizacji prac objętych strategią rozwoju powiatu oraz rozwijania koncepcji w niej zawartych, celowe jest powołanie **Zespołu Monitoringu Strategii**, składającego się z osób odpowiedzialnych za kontrolę wdrażania niniejszej strategii rozwoju. W skład takiego zespołu powinni wchodzić przedstawiciele Starostwa, Rady Powiatu, biznesu i organizacji pozarządowych.